

Barcelona 14 de Març de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2349 15 cèntims — Atrassats, 30

UN REMEI D'URGÈNCIA

—Miri, provi això, que, qui sap! Potser li anirà bé!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es vénen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencè,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Càn Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

Soler i Torra Germans BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

TEATRE NOVETATS

DEMÀ DISSABTE 15 DE MARÇ

Festival de «Mi-carême» - Aurigemma

GRAN BALL DE TRAJOS

Nit de grans sorpreses

Proclamació de la Regina de la Formosura

Enlluernadora cavalcada i desfilada de belleses

Localitats: Casa AURIGEMMA, Ferràn, 53

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115
BARCELONA

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

BAÇAR DE “LA UNIÓN”

OBJECTES PER A
ESCRIPTORI

Unió, 3

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Projecte galant

El projecte d'administració local, és a dir, la nova llei municipal, ha rebut l'aprovació de gairebé tothom. Treient-li el vot corporatiu i el consell permanent, i seria perfecte, perquè en ella hi entra tot, l'antic i lo modern, lo federal i lo particular, lo democràtic i lo aristocràtic, l'edat mitja i l'edat moderna. Es *El siglo* de les lleis municipals, el *Bric a Brac* de les revistes administratives, el caixó de sastre dels règims locals. Però, ens serveix una reforma, que nosaltres, homes galants, per damunt de tot, hem agrait. Es el vot de les dones.

La nova llei concedeix dret de vot a les dones caps de casa. De caps de casa ho són gairebé totes, encara que aparenti esser-ho l'home, però el projecte entén per caps de casa femenina a aquelles senyores que no tenen home i porten la casa. De manera que allò que es diu que un home és un vot, elles, pobretes, comprovaran que no és pas veritat. Un vot no serà un home per a elles. Un vot continuarà essent una papereta, no pas uns pantalons. És clar que elles preferirien més un home que no pas un vot, però mentre això no arribi, deuen protestar de que la condició precisa per a que les dones tinguin vot, sigui la de no tenir home.

Les vídues seran electores, les solteres, orfes, que condueixin la casa, també. Fins ara, el dret de vot es presenta clar. Però i les dones que tenen casa i no tenen família? I les dones que viuen amb una minyona perquè els hi han posat pis? La *cocot*, en una paraula, tindrà vot? En la fulla del cens constarà que es dedica a les feines pròpies del seu sexe, que paga el lloguer i l'inquilinat i la cèdula, que no té pare, ni marit, ni germà, i el vot li serà degut. Així un home serà un vot, però un home «corrido» tindrà dos vots, perquè tindrà dos pisos.

Aquest aspecte galant de la nova llei queda contrarrestat pel vot de la vídua. Fins ara tota vídua, en-

cara que no ho fos, era alegre. Per què? Per la força de l'opereta austriaca, per les bromes dels setmanaris verds i pels contes llibertins. Doncs ara, la vídua es converteix en dama pública, amb vot i responsabilitat ciutadana. Anirà als mítings, llegirà les proclames electorals, votarà, triarà regidors, acudirà als referendums, serà, en fi, la vídua sèria, en lloc de la vídua alegre. Per a conservar el caràcter alegre de les vídues no hi haurà altre remei que crear una literatura electoral, adreçant-hi a les vídues electorals com aquell que els hi fa l'amor, demanant-los-hi el vot, com aquell que els hi demanava el cor. La literatura electoral, fins ara, prosaica i amb flaire de remat, agafarà un aire de madrigal i un perfumat flaire de «boudoir».

Se'ns ha ficat l'amor a la política. Se'ns ha ficat la literatura a l'administració. Tota casa requereix una dona, i la Casa de la Ciutat en tindrà de dones, que arranjaran la qüestió del peix i de la carn, que, francament, no pertocava a l'home. Ara bé, per a que la reforma tingués eficàcia, haurien d'ésser electores totes les dones, sobretot les casades, perquè si voten solament les dones que tenen pis propi, moltes d'elles no seran bones electores, perquè el bon elector vota dematí, i elles acostumen a aixecar-se a la hora de dinar—o a la tarda.

PARADOX

A la ciutat nevada

Ets una flama blanca de magna serenor.
Els teus carrers són branques superbament florides,
però, sota la neu hi ha la roentor
de tes idees magnes, quietes, arrupides.

Oh, madona ciutat! quina carn tens més final!
Quin cos més blanc ens mostres! Els teus pits immortals
tremolen de blancor. Com ets flama divina
sota la neu panteixen superbes catedrals.

Però en mig de tes vies remouràs les ventades:
quin ram de cabelleres i idees esbullades
tremolaran enlaire en l'hora triomfal!

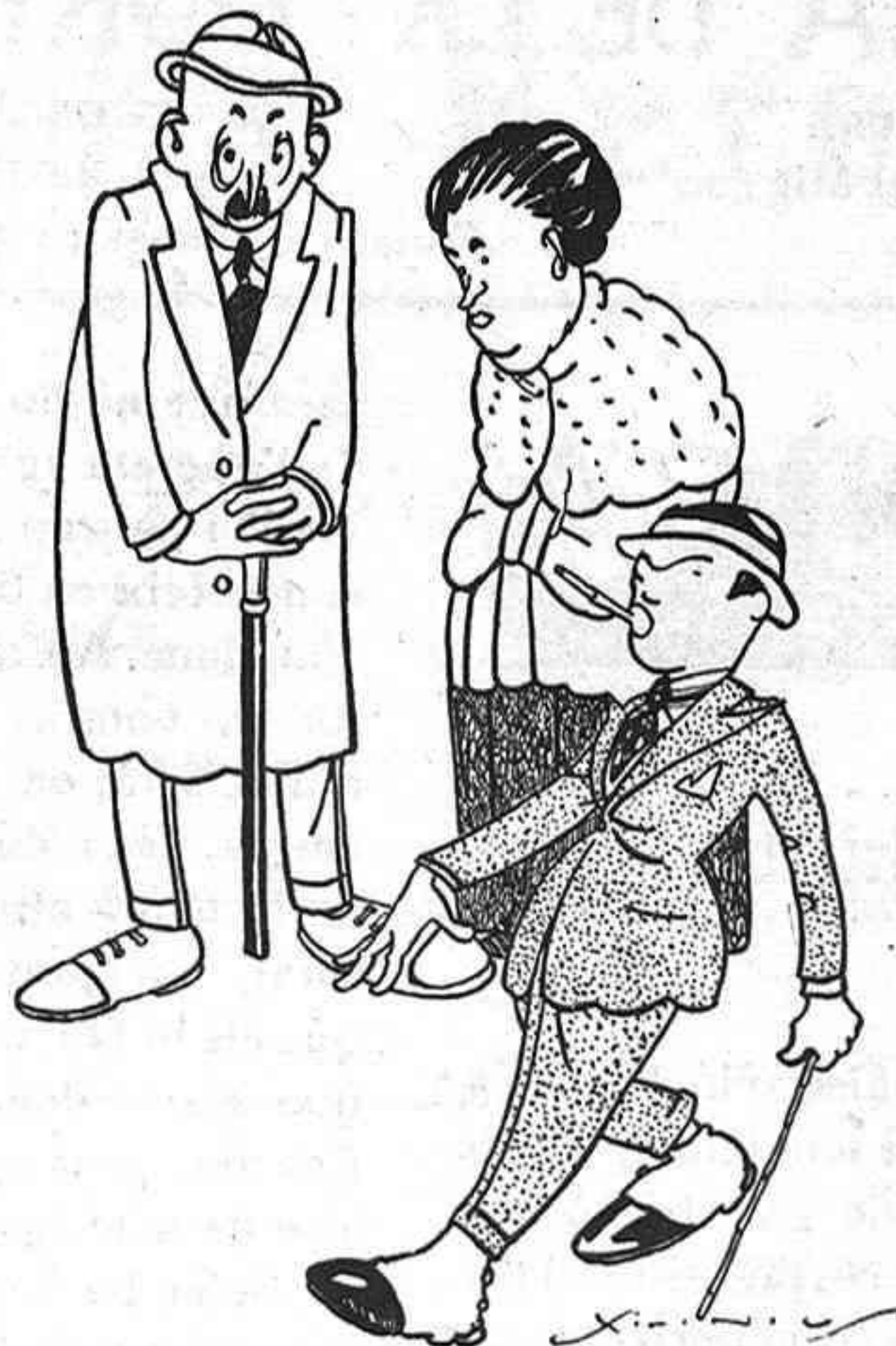
Ciutat blanca de neu que és pesanta i serena;
sots la blancor batega la teva pell morena
i el rostre et batzagueja del flam de l'ideal.

SALVADOR PERARNAU

DISFRESSES

- De què vas?
- De cos ..
- i...!
- ... de bombers.]

- De què fa aquest xicot que va tan mudat?
- De futbolista, que és lo que dona més!

LES SUBSISTÈNCIES

- No sé pas com viurem si les coses s'apugen tant!
- Sí miri, haurem de fer com les cabres: menjar-nos la calç de les parets!

A CAU D'ORELLA

L'artista pràctic

En Francesc Costa és el nostre violinista consagrat. En Monturiol Tarrés, el pianista que intermitentment deixa París per a oferir-nos el seu art deliciós. Dubtem que mai, en cap altres concerts, hagin aconseguit produir un fervor i un entusiasme en el públic com en els dos darrers donats a l'«Orfeó».

A cada peça, a cada final, una ovació interminable esclatava a la Sala. Acabat el concert, la gent, dreta, continuava aplaudint i aplaudint, demanant una mica de musica.

En Costa ja hauria transigit, però En Monturiol, tossut, es va negar. Però la gent aplaudia encara, i a l'últim no hi hagué altre remei que, o tocar o excusar-se. En Monturiol trobà la fórmula pràctica, i adreçant-se, digué al públic:

—Ja que tant els hi agradat, tinc el gust de recordar-los-hi que el dilluns que vé donem el segon concert.

El retorn de les coses

En «Xenius» viu sempre a Madrid. De tant en tant ve, no pas a veure les amistats, que no en té cap, sinó a conrear el petit punt d'apoi de l'Associació de la Premsa. Cada vegada més segle XVIII. Cada vegada amb més cabell gris, però, també, amb un barret gris que li escau. El Ben Plantat, ja en la segona edició.

El trobarem a l'Ateneu, els dies de la dimissió d'En Pere Rahola:

- I ara, a qui faran president?
- No en farem—li responguérem.—En farà el vice-president.
- I qui és el vice-president?
- El comte de Lavern.

Lectures presidencials

L'actual president, per ascens, de l'Ateneu, és el senyor Pere Grau Maristany, comte de Lavern, gran vinater. Entre els ateneistes s'ha recordat, immediatament, una temporada que el senyor comte tingué d'assiduïtat en la lectura. Totes les tardes, com un bon ateneista, pujava a la biblioteca, i molt reconcentrat llegia, llegia...

Un curiós va volguer saber lo que llegia el senyor comte de Lavern, i un dia, a l'anar a deixar el llibre, feu coincidir l'entrega del seu, i aleshores, va veure que el senyor comte feia quinze dies que estava llegint les *Gatades* d'En «Pitarra».

NOTES DE CASA:

Hem anat a Badalona als balls de l'«Apolo». Allò era el paradís celestial...

Dones... Flors... Dansa! ..

En conjunt, una policromia per a ésser dibuixada i exposada a Cà'n Rovira.

Sembla que en nostra veïna ciutat, entre el remoreig de les ones i les cançons dels pescadors, hi ha una joventut que sap rendir tribut a Terpsicore.

Si algún dia els redactors de L'ESQUELLA ens perdem, que ens busqui En López a Badalona, és segur que ens hi trobarà, sense recordar-nos que ens espera l'original, petant de dents i blasmant contra nosaltres amb tota la raó del món.

La musica ens farà perdre la poesia i l'oremus.

UN BEL MORIR

—Va morir d'una encefalitis letàrgica!
—Caram, ja pot estar content, que no hi mor qui vol d'una malaltia tan aristocràtica!

POLÍTICA

—Què opina vostè d'En Lloyd George?
—Francament, m'agrada més el bacallà a la llauna.

—Diuem que no serveix per a res? Donguin gràcies a Déu, serà un bon rector!

Una troballa

Quan la neu extén son llençol damunt dels camps, quan l'endurida terra no tolera la fanga, ni permet la rella, el bon pagès s'entreté seleccionant el grà per a la propera sembra o estella als rabassots que han de nodrir la llar i convertir-se en la benèfica calor atemperadora de les hivernals vesprades. Així l'escriptor, quan no pot sembrar idees ni obrir solcs fecunds en les humanes intel·ligències, ha d'entretenir-se buscant quelcom per a matar el temps i proporcionar als llegidors alguns materials, que si no tenen suc ni bruc, al menys serveixin per a passar l'estona i distreure's un xic de la vacuitat que impera. Tal els assedegats, que no tenen a mà l'aigua necessària per a afeblir llurs engoixes, es posen a la boca una pedreta a fi de minvar la sed que els arbora. I com no pot dir-se avui ço que un hom pensa, impedit de fer córrer la ploma amb la llibertat deguda, he pujat a les golfes de casa l'avi i he regirat papers de la vellúria. I m'ha vingut a les mans un folletet de poques planes, imprés a Manresa l'any 1745.

Com a curiositat tant sols pot ensenyar-se, que, si bellesa hi manca, l'adulació bé hi sobra. I per tal de no treure-li el regust de ranció pròpia del document, permeteu que en transcriba algún tros en la mateixa ortografia amb que fou editada, salvant emperò les *esses* que en forma de *efes* s'usaven aquell temps, per a major facilitat de la lectura.

El follet es titula: *Salutació gratulatoria al Rey Protector Don Phelipe V*, i compté dues poesies que foren recitades en funció solemnia per *Don Joseph de Guzmán y de Soler*, a l'església de Sant Ignaci, pertanyent als Jesuïtes.

Heu's aquí alguns fragments:

Rey soberano, cuya planta bella
A un infinito vulgo de Naciones
Domina, aprisionando corazones
Con el dulce atractivo de su huella:
Rey grande, cuya estrella
Se hizo Sol de los Reyes, pues que él solo

Triunfa con su esplendor de polo á polo;
Rey invicto, terror de los Infieles,
Assombro de valor, y de corage,
A quien sirven de digno real ropage
Grandes trofeos, máximos laureles:
Rey de Reyes, enfin (que mas hazaña!)
Dígalo una palabra: REY DE ESPAÑA.

Es veu que els jesuïtes (patrons de la Congregació on figurava el *recitador* d'aquests versos) quan es posen la bronja a la mà no escatimen pas la sabonera. Ara una mica més:

Magestad que con *Lises y Leones*,
Quando os postran humildes su garganta
El Abisino, el Indio, el Garamanta,
A dos Orbes dais Hijos y blasones.

Eh, que d'això de l'abissini i del garamanta no en sabien res? Doncs, aquí hi ha que apendre. Per més que he fullejat l'Història d'Espanya, ni de lluny ni d'aprop, he trobat que conquistés l'Abissínia ni la Líbia interior. En fi, quan tals mestres ho diuen (ells que es dediquen a l'ensenyança) bé deuen saber-ho. I acaba el càntic:

Mas qué? Cesse el elogio; porque es vano
Todo elogio de honor tan soberano,
Vuestro nombre, mi Rey, es la alabanza
Que todas vuestras glorias sola alcanza.
Vaya, pues, para justa recompensa
Del bien, que vuestra gracia nos dispensa,
Rasgo Real, que a la pompa se anticipe:
Viva el Rey i protector, viva PHELIPE.

Després de tot això, jo haig de confessar que m'agrada més «El brindis» d'En Matheu. Un detall, també curiós: l'*Imprimatur* o permís

de [publicació, amb data 20 Aprilis 1745, va [firmat per Vila, Campa i Alós, tres cognoms que avui figuren a l'Ajuntament de Barcelona. Coincidències!

Veu's aquí lo que passava i es deia a Manresa 31 anys després del siti de Barcelona, final de la guerra de Successió.

Qui podia preveure que amb tal sembradura neixerien més tard les cèlebres Bases de Manresa?

El món dóna voltes.

KIKU KAMAMILLA

Benavente

A Madrid hi ha un senyor, de certa edat, que es dedica al teatre. No és que representi comèdies o drames. Es que n'escriu. Avui ens hem enterat de que aquest senyor Benavente és autor de *Los intereses creados*, *Lo cursi*, *La ciudad alegre y confiada*, *Todos somos unos*.

Ens hem enterat també de que, en un discurs pronunciat recentment, ha dit aquest senyor que a Espanya hi ha absoluta llibertat per a escriure. Per a escriure *Lo cursi*, sí.

Com aquesta afirmació ha fet tanta gràcia a tothom, creiem que fins l'han condecorat an aquest senyor Benavente.

El problema de l'habitació

Aviat no sabrem on viure, ni com viure. Ni amb Directori ni sense s'arregla això de l'abaratiment dels lloguers.

Els amos, ademés de riure's dels pobres llogaters, fins es riuen de la força armada.

Però un amic nostre ens ha dit que s'havia pensat en aquesta solució: habilitar com habitacions les «golondrines» que fan el servei del Port a la Barceloneta. Comoditats? Tindran bona ventilació i un aigua, la del Port, que no serà pas més dolenta que la de Dos Rius.

VARIORUM

De Ré Literària
II.—La Prosa.

Amic lector: Em deies a la teva darrera lletra que tenia raó al queixar-me del poc cas que es fa, de poc temps fins ara, de l'art de la terra. Ja a l'escriure't la meva, pensava que no podia per menys que coincidir amb el meu el teu parer. La

teva lletra, doncs, m'ha sigut gratíssima, quasi per tots conceptes. I dic quasi perquè no m'acaben d'agradar ni gens ni mica certes paraules teves que vaig a transcriure: «Em cuidaré d'avui endavant d'estar més al corrent de la nostra literatura, és a dir, de la nostra poesia; perquè no voldràs pas que em preocupi d'una cosa que ja no existeix a la nostra terra: de la prosa».

Visible error! Sols coneixent les teves desmesurades aficions a tot lo que de fora t'arriba, es poden mig comprendre les teves paraules. Reflexiona un xic i potser et penediràs d'haver-les dit. Ja estàs penedit, oi? Era natural. No era pas possible, que, pesi a les teves indicades aficions, et fossin desconeguts noms tan dignes de fama com el de N. N. i X. X., quins amb tant d'èxit venen treballant la prosa catalana.

(D'entre els moderns prosadors, són dignes d'especial menció els gramàtics i els humoristes. Sobre tots els gramàtics, ja ho pots creure. Hi han alguns que tenen molta gràcia, molta. I més si es tracta de demostrar, *verbi gratia*, que és necessari desterrar de

LES DROGUES FATALS

—Vostè sembla boig, jove! Que li agrada la cocaïna?

—Sí, senyor, però m'agrada ensucrada!

la nostra escritura la *y*-grega. I, creu-me, que a vegades convèncen al lector. Vaja si el convèncen. Suposa que per a obtenir-lo, es prenen la molèstia d'omplir de cites clàssiques els seus escrits. Aquí tens una: per a provar allò de les *ies* et diran que al *Tirant lo Blanch*, és usada la *i*-llatina dues mil trescentes cinquanta dues vegades, mentre que la *y*-grega ho és tan sols dues mil trescentes quaranta set. Res més irrefutable que aquesta classe d'arguments. Deu pessetes perdo si tens prou paciència per a comptar les *ies* llatines, russes o gregues que al cèlebre llibre d'En Martorell hi ha).

Afirmar tan resoltament com tu fas, que la prosa catalana no és avui dia treballada, és una mica massa aventurat; sí, estimat amic. Crec que un cop hagis llegit la meua, canviaràs d'opinió. Jo voldria parlar-te, an aquesta mateixa lletra, més extensament dels humoristes, dels novel·listes, però no puc, no m'és possible. Tinc una mica de mandra, i la mandra és sagrada. Dec respectar-la. Més endavant, si aquestes meves lletres et són grates, serà una altra cosa. Mentrestant disposa, amic lector, del teu

CIRO REY

Aquest número ha passat per la prè-
via censura militar

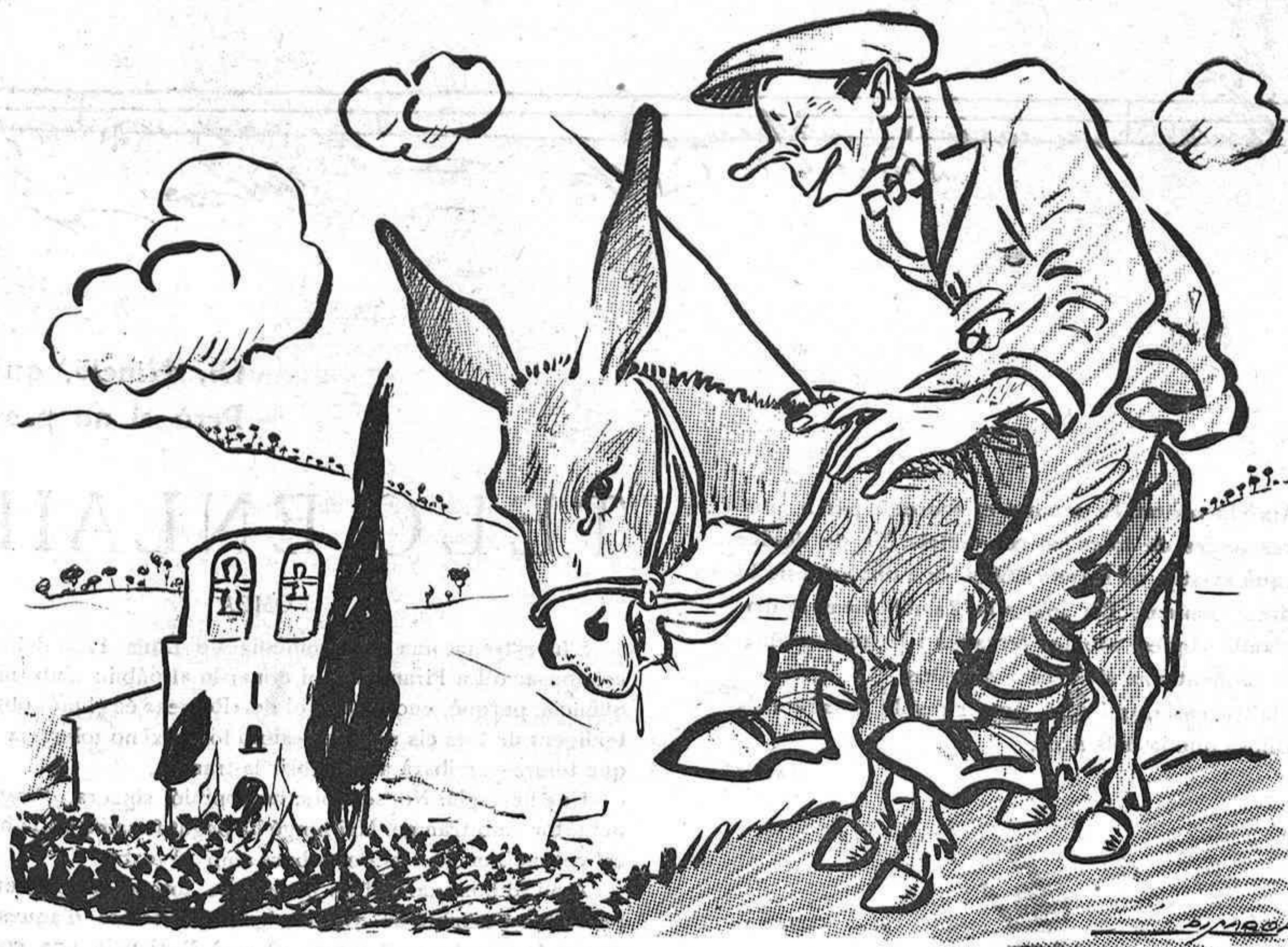

QUÈ DEU HAVER PASSAT?

Barcelona fa, des d'un quàn temps, l'efecte d'una ciutat devastada. Un es podria creure amb no massa dificultat que Barcelona ha sofert un siti, que un exèrcit estranger s'ha plantat davant les portes d'aquesta ciutat de la mitja cana, i que ha llençat contra ella el foc mortal dels seus canons i els allaus de la seva cavalleria.

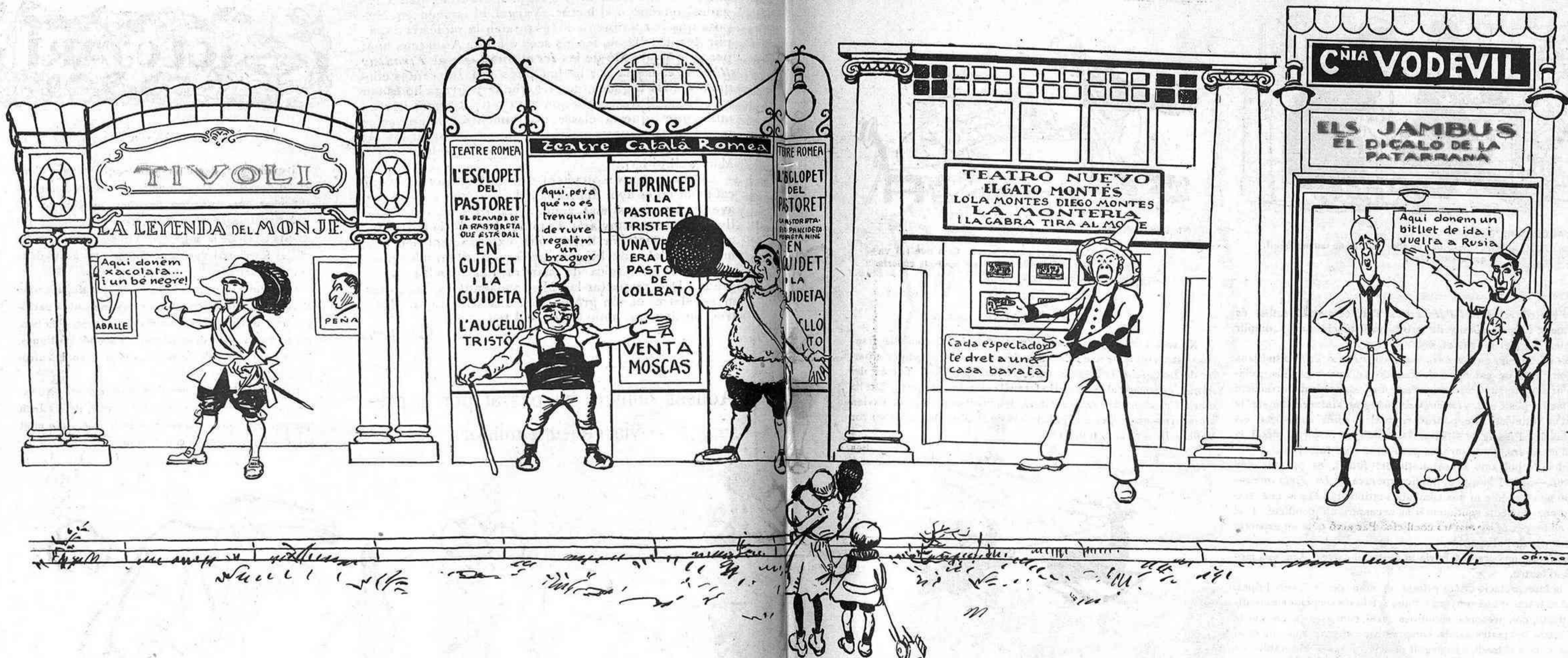
Un creuria, per poca imaginació que tingués, que Barcelona, aquesta ciutat tan entenimentada i pacífica, ha sofert totes les malures de la guerra: la fam, els guisats de gat i demes bestio es semidomèstiques, els carrers plens de ferits i morts, l'incendi, l'atropell, la violació, el *ludibrio*.

En tot això fan pensar els nostres carrers. No sabem pas què hi passa a's nostres carrers, però sabem que estan en molt mal estat, sabem que estan molt atropellats. No n'hi ha cap de sencer.

UN RESSAGAT DE SANT MEDI

—Carai, quanta gent! Em sembla que només hi haurà lloc per a! ruc!

- Oi, Nineta, que potser ens deixarien entrar per quinze cèntims?

- Però si no passa un alma!

Això la veritat, és de doldre, sobretot per a nosaltres, amics de totes les comoditats. Es de doldre perquè aviat ja no seran camins, és a dir: aviat no hi podrem caminar. Per anar a la Rambla haurem d'anar amb bandes, sabates ferrades i bastons punxaguts, talment com si anéssim als Alps.

I la travessia, qui sap!, potser resulti encara més perillosa que la dels Alps.

XARAU

TELO ENLAIRE

ROMEA

S'ha estrenat una nova comèdia de Lluís Pirandello. No en cal abusar d'En Pirandello, ni donar-lo al públic amb massa freqüència, perquè, encara que el de «Romea» és el més obtús i inintel·ligent de tots els públics, —si no fos així no toleraria les coses que tolera— arribarà a descobrir la trampa.

Una heretgia? No, senyors: una opinió sincera. Pirandello és un autor amb trampa. Mai ningú ha pogut fer amb tanta habilitat—cal reconèixer-ho—jocs malabars amb el teatre.

Avui tothom parla d'En Pirandello, tothom hi està enlluernat, però, no us sembla un xic «Frégoli» el teatre d'aquest senyor que es fa retratar parlar amb un ase? Resistiria una comparació amb Gerard Hauptman, amb Strindberg, amb Wedekind, amb Bernard Shaw? Creiem que no.

Naturalment que no es tracta de comparar, sinó d'apreciar. Però és que a nosaltres ens sembla que, francament, no n'hi ha per tant. Creiem que la glòria de Pirandello serà efímera. Es a dir, no serà glòria: serà moda, una moda tan poc transcendental com la de la faldilla curta.

En el teatre de Pirandello hi ha quelcom que sona a fals, a buid. Es teatre de teatre; teatre de recepta. No té un valor d'humanitat, sinó un valor d'habilitat, que, naturalment, no és despreciable, però pel que no ens hem de deixar enlluernar.

La traducció d'aquesta obra es deu an En Joaquín Montero, i està feta amb molta discreció.

POLIORAMA

Deslumbramiento és una comèdia d'En Puig i Ferrer que ha traduït el senyor Valentí de Pedro amb molt amor i discreció. Nosaltres ja coneixíem aquesta comèdia, que s'havia estrenat a «Romea» amb el títol de *El gran enlluernament*. No és una de les millors obres d'En Puig i Ferrer, ni una de les més carac-

terístiques, però tampoc és una obra despreciable, ni molt menys. Avui com avui, val més aquest *Deslumbramiento* que la major part d'obres del teatre castellà contemporani, d'una pobresa de concepció i de diàleg profundament abominable.

En aquesta comèdia, *Deslumbramiento*, hi han tots aquells elements necessaris a l'obra dramàtica: vigor, passió, claretat d'expressió, conflicte de debò, i no de cartró com acostumen a ésser els conflictes de la majoria d'obres que es donen avui al públic. La interpretació molt justa i correcta.

ESPAÑOL

En Juli Vallmitjana ha donat a la companyia del teatre «Español» una nova comèdia. La companyia del teatre, «Español» ha defensat aquesta comèdia amb totes les seves forces—cosa que sempre és d'agrair—però no l'ha pogut salvar del fracàs.

I és que En Vallmitjana, que, malgrat els seus defectes i desigualtats, té un gran sentit del teatre, ha volgut fer una obra en la que el protagonista fos el futbol. Al menys així hon deixa com-

L'AMOR CONJUGAL

—Es ben bé ella! Fa cara de tan mal gènit, que sembla viva!

pendre els tres actes de *La dèria nova*. Però és que el futbol és un element, tràgic o còmic, de prou consistència per a omplir tres actes? No, decididament, no!

Així veiem com en *La dèria nova* construeix En Vallmitjana un primer acte de caient asainetat, discretament graciós, relativament entretingut. Però després, l'obra, mancada d'un conflicte real, efectiu, pesa, cau, s'esllangueix, malgrat l'intervenció de la mare d'un futbolista que, pobra senyora és més cursi que els demafins del Passeig de Gràcia. I és que pot inspirar pietat la mare d'un *torero*, d'un mariner, però no la d'un futbolista.

Amb el futbol, amb aquest motiu del futbol, es pot fer una caricatura—que és lo que el públic esperava de *La dèria nova*—però no una tragèdia ni una comèdia sentimental. Per a una tragèdia o una comèdia sentimental és necessari un conflicte. I el futbol no ho pot ésser mai un conflicte. Per això deia un espectador en sortir de l'«Español».

—El futbol fins ara ens havia molestat al carrer. Ara ens molestarà al teatre.

En la interpretació citem primer el nom de la Visita López, perquè es tracta d'una senyora i d'una actriu d'excel·lents condicions: dúctil, comprensiva, estudiosa. Avui com avui la creiem la millor actriu del teatre català. Després En Santpere, que, ha sapigut sostreure's al medi, i ha seguit essent un actor admirable, un dels nostres més apreciats actors còmics. I En Tormo, tan ponderat, tan just, tan correcte com sempre, tan identificat amb el personatge!

Dels demés lo millor és no parlar-

VICTORIA

An aquest teatre, mentre preparen *La mazurca azul* de Franz Lehar, han estrenat *La Giralduilla*. *La Giralduilla* és una obra en dos actes que firmen els senyors Josep Lluís Lloret i Josep Ramos Martín.

Es una obreta sense pretensions. El llibre resulta impersonal i antiquat. La musica no és res. La interpretació passadora, res més que passadora.

BOSQUE

Amb molt acert hi actua un bon elenc de *varietés* i un estol de pel·lícules modernes, que l'auditori acull amb aplaudiment.

TALÍA

El coquetó teatre del Paral·lel, no es veu pas concorregut com creien els seus empresaris. Si bé la Companyia fa esforços per a atraure al públic posant obres de vàlua que són interpretades amb gust, no plau el gros auditori d'aquestes coses tan delicades. Ho sentim de veres.

AL RESTAURANT

—Palillos, mosso!
—No el podem servir. Com que tot va tan car, només en donem amb els coberts de cinc duros.

PER A ACABAR

No som a temps de parlar d'*Un fill d'Amèrica*, comèdia francesa estrenada al teatre «Català».—Ni som a temps tampoc a parlar de *La Casa de la Alegria* dels senyors Asenjo i Torres del Alamo, estrenada al «Goya» Ho farem la setmana entrant. Ens ha escrit *Un admirador de les veritats*, felicitant-nos—no tot havien d'ésser censures—per uns judicis fets de la labor de l'actor senyor Vallejo. Li agraïm la felicitació.

Bob

Visió

Has vingut a ciutat i t'he vist i m'has vist i t'he seguit i tot i has vist que't seguia. Et seguia per veure si en el teu posat trist hi havia cap senyal de ta dolenteria.

A la Rambla trobí la meua enamorada i li he dit: «La veus? Guaita-la bé! Ara va pel carrer ben'h billada i acabarà essent dona de carrê».

Has vingut a ciutat. Quan, abans, hi venies ja t'hi esperaven tres o quatre amants i amb ells tota la nit et diverties i, rient, t'esfullaven a les mans.

Ara t'he vist i m'he rigut de tu i de la teva «pose» vanitosa i t'he sentit pietat al pensar que és següent que hi vindràs a fer vida escandalosa.

S. P.

LA DIMISSIÓ D'EN RAHOLA

—Xòcala, noi, que has estat molt bé!

FUTBOL

Barcelona - Terrassa

Campions del A i campions del B celebraren diumenge passat un partit al camp de Les Corts. Tot ell fou una constant demostració de la superioritat del «Barça», que tingué una actuació per demés brillant, especialment durant el primer temps. Al segon afluíxaren la màquina de marcar «goals», doncs degueren pensar que en un partit amistós ja ni havia prou amb 6, que no hi havia dret a marcar-ne més i que En Pasqual, durant la segona part, defensava la porta dels «terrassencs»...

Per cert que d'aquests xicots no recordem cap partit tan fluixet com el que teren diumenge. Què els hi passà? Cal espavilar-se, nois, si voleu arribar fins on os proposeu!

L'arbitratge del senyor Camorera, excel·lent.

Guanyà el «Barcelona» per 6 «goals» a 1 essent digne d'assenyalar l'actuació superba del «reservista» Gràcia, admirable de cobdícia i entusiasme.

FERRÀN

PASSEN ELS BONS

Imitant les colles de San Medí que enguany amb motiu del Carnestoltes s'han dividit en dues, fent la festa en dies diferents, veiem desfilant dos grups d'artistes bons de debò per altres tants locals; un de gros a les «Galerías Areñas», altre de més petit a les «Galerías Layetanas».

Jo no sé què ho fa, però la paraula galeria, m'encostipa serà perquè no em puc treure del cap les de les cases del nostre *Eixamplis* que són un niu de pulmonies.

Si jo tingués franquesa amb En Pompeu Fabra, li demanaria que cerqués una paraula pròpia per a designar els llocs destinats a exposicions d'art, encara que hagués d'anar a cercar la rel a la llengua fenícia.

Altrament, els bons de «Cà'l Areñas» són els de la *Societat Artística i Literària de Catalunya*, els quals, és clar, fan patxoca: Mongrell, Raurich, Urgell, Vidal-Quadras, Tamburini, Puig Perucho, Casas Abarca, Ros i Güell, Isern Alié, Martí Garcés, Moya i Vázquez, cadascú dels quals exposa al menys un

LA VIDA CARA

—Creguim, senyor Recolons, que no és pot viure!
Sap avui lo que m'ha costat un tomàquet? Dos rals!

—Si que és estrany que a Barcelona vagin tan cars!

GANEVAS

INDÚSTRIES BARCELONINES

—«Pelillos, botoneduras, llaveros, la guía da nocha, sólo para hombras, la desesperación de Espronceda!»
—Això de la «desesperación» és lo que deveu vendre més!.....»

parellet de pintures tan maques com ells mateixos.

La bandera de la colla la porta En Martí Garcés, que és el qui guarda l'arròs en una sopera espeterrant; li aguanten els cordons En Moya i En Vidal i Quadras, dos xicotets joves i fatxendes que tenen molt bones mans.

De la colleta de les «Layetanas», que vaig veure a corre-cuita, en recordo només tres; En Mir Trinxet, En Matilla i En Bianqui;—que, dit sia entre nosaltres, no tenen res d'Adonis—darrera dels quals va En Navarro, sense poguer-los atrapar.

De la grapa i del cop d'ull d'En Mir no cal parlar ne; tothom sap que és l'amo de l'impressionisme i en qüestió de taques de color no hi ha pas qui li passi la mà per la cara, perquè és capaç de pintar les del sol, sense aclucar les parpelles. També coneixem de prop el *savoir faire*, així en francès i tot, d'En Segon Matilla, un dels nostres primers mariners; la seva pintura *litoralesca* pertany sempre a l'art que belluga, perquè és obra d'un artista que mai no està parat. En quant a l'altra, En Bianqui, encara que es presenta a l'aplec fent-hi bon paper, ço que ens ofereix no és de casa; ho ha portat de lluny; són formoses visions de les terres basques, tocades amb un encert de mes tre i una força juvenívola que enamora. Aquest xicot cada dia es fa més bo.

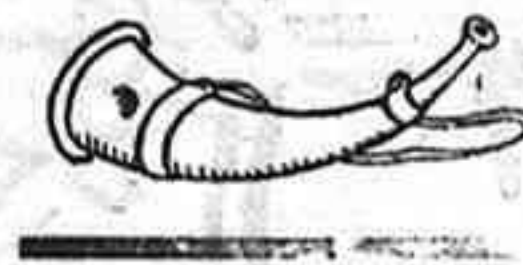
D'aprop i junt amb En Navarro

que coneix bé el camí, va seguint al petit grup En J. Mombrú, un fovenet que jo el deixaria entrar a la colla, perquè no és capaç de buscar raons ni de fer cap disbarat; al contrari; marxant pel *Corriol en Dia núvol*, demostra bon gust quan es troba enfront del *Paissatge d'hivern* i s'entreté a copiar-lo.

Tant En Navarro com ell, em semblen uns simpàtics aspirants a bons artistes.

Que consti.

C. ARBÓ

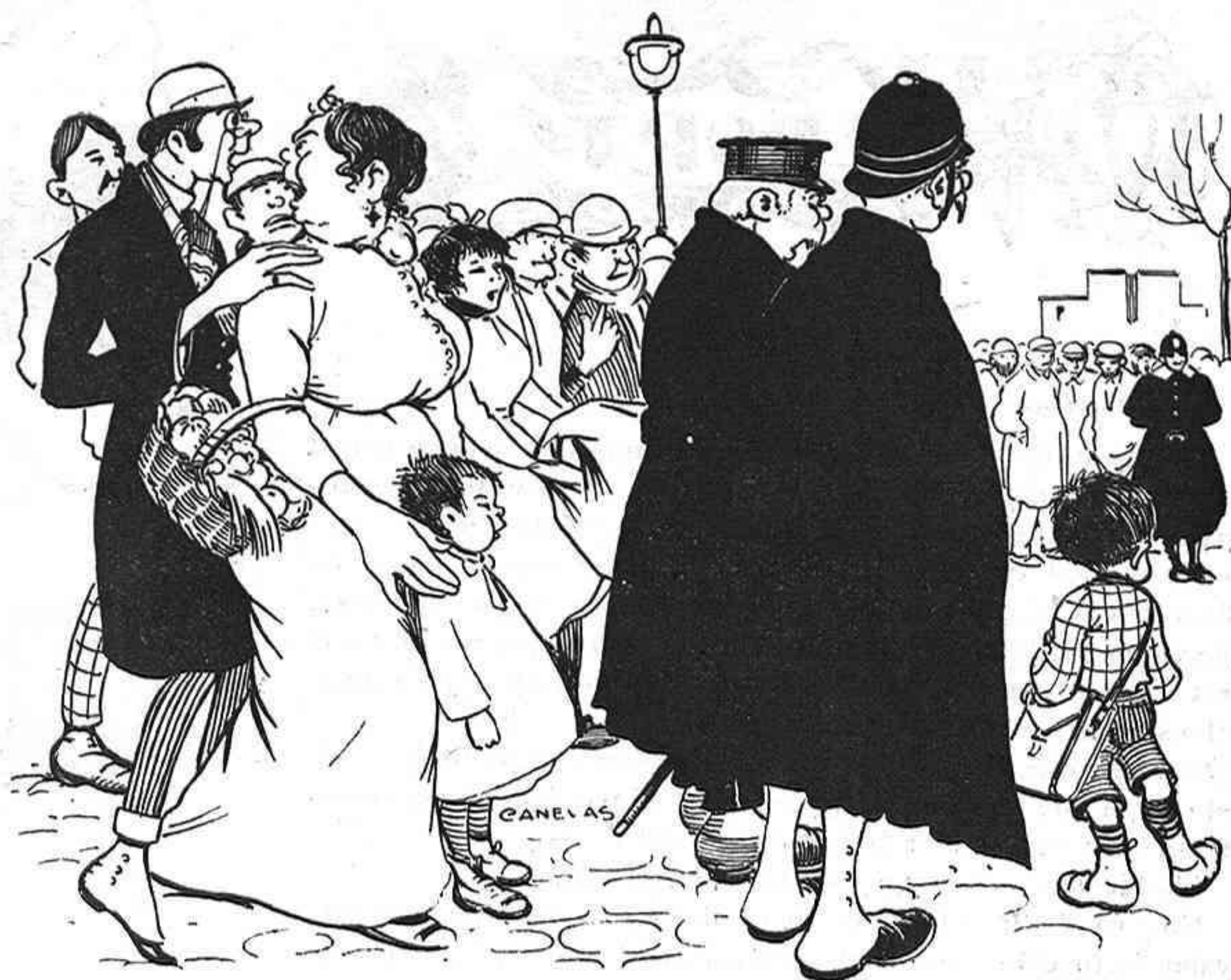
Esquellots

Senyor Batlle: nosaltres també volem ser regeneradors, també volem ajudar al Directori.

No havíem quedat en que s'havien acabat els *momios*? No havíem quedat en que tothom treballaria?

Sabem d'un empleat municipal, que es fa passar per periodista—si no fa bonat la setmana entrant direm el seu nom—que cobra de l'Ajuntament i no treballa.

I això no està bé. Aquest empleat, que és de Sant Andreu, no fa honor a l'Ignaci Iglesias, que va cridar: Visca el treball!

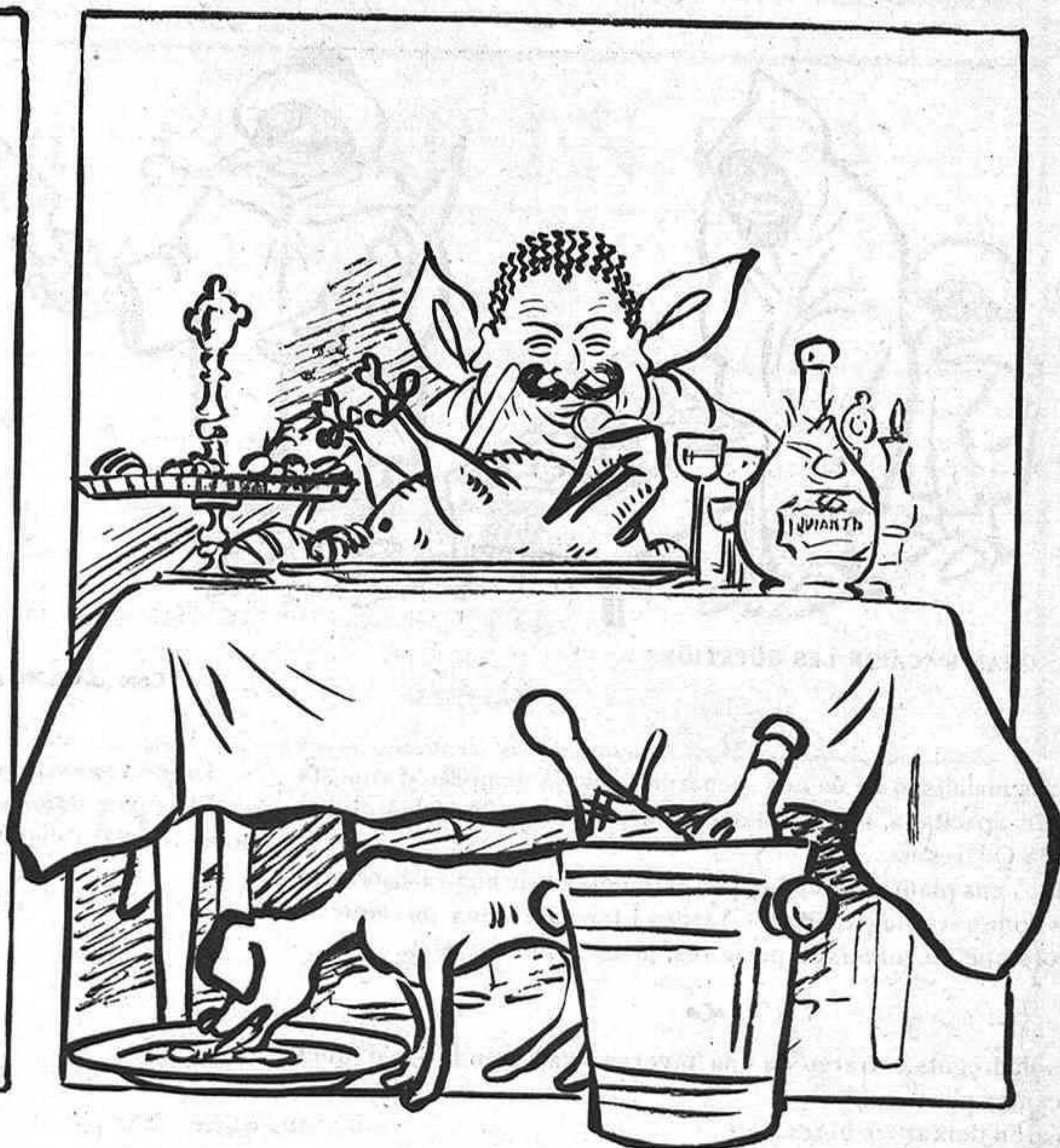

EMPENTES

—A mi no em «madrugui», poca vergonya.
—No diuen que Al que madruga Dios le ayuda?

Com la passava a l'arribar de Pontevedra

LA QUARESMA DEL «GALLEGO»

i com la passa ara, menjant-se cada dia el «Pavo republicano».

A Madrid han sigut més valents que nosaltres.

Al mercat hi hagué un escàndol d'aquells que recorden Covadonga i Guadalete.

Enfront del robatori dels venedors (que es veu que això és un mal pitjor que el còlera) el públic saquejà les parades de les verduleres.

Aquí a Barcelona la gent es carrega de paciència, però penso que el dia que s'esbotzi aquest sac de paciència i covardia, la cosa acabarà malament.

No hi ha carn cinc dies a la setmana.

Tampoc hi ha grillets per a maniar a una colla de bandolers.

Fan bé. Mentre hi hagi animals, els senyors acaparadors aniran amb auto.

Nosaltres hem fet dejuni.

I mig Barcelona també.

Però ara ens sembla que el Sant Pare disposarà que el dejuni serà menjar carn i no tastar peix, doncs, tant ell llus com l'arenada sols en poden menjar En Comillas, l'Alfarràs, En Gtell i uns quants pelats per l'estil.

Volfem comprar una bulla, però el sagristà d'una parròquia ens va dir molt baixet:

—No siguin totxos; el rector diu que la Quaresma solament és per a consolar als pobres, perquè aquests fan arròs amb espines de bacallà.

El veure una colla d'homes que collien herbetes a la muntanya ens va cridar l'atenció i hem cavil·lat a què podria treure na aquella talladissa de tanta mena d'herba.

No poguent amagar més la curiositat, jo, com més atrevit de la colla que anàvem, m'he apropat a un home i li he dit:

—Escolteu, bon avi. Què colliu menjar pels conills?

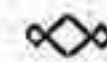
—Cà...

—Doncs quina utilitat té aquesta verdor?

—Senzillament: és el menjar de tota una família obrera.

—¡...!...

—Sí, senyor; una col, una pesseta; un enciam, deu rals; una ceba, trenta cèntims; un all, vint... Hem après menjar herbeta i fer la vida de bè i de cabra...

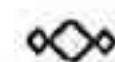

A un pobre xicot que duia uns seixanta duros de fideus, patates, arròs i altres queviures al carrer de Santa Agna, mentre badava, oint, potser una peça de gramòfon que tocava allò del ¡Ladrón!... ¡Ladrón!... s'ho emportaren tot.

Ho trobem mol lògic.

Nosaltres poguéssim trobar-lo una vegada a la setmana un carretó abandonat per a poguer donar falconada...

Ho! . No es pot dir «d'aquesta aigua no beuré»... o millor dit, «de pastes pitjors haurem de menjar»...

La fatídica Junta d'Abastaments (a) Gent inútil e invàlida, autoritzà el que no es sacrificués bestiar de cap mena un dia de la setmana passada.

Aquesta imbècil disposició, en una ciutat com Barcelona, on hi

QUAN S'ACABIN LES QÜESTIONS

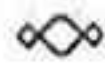
Com és guanyaran la vida els moros a Barcelona.

ha tants malalts, o bé és una pensada com la majoria d'aquesta Junta incapaçada, o bé ho devien fer per ésser l'endemà divendres de Quaresma.

Això ens plauria saber-ho, per en tal cas obrir una subscripció per a comprar una partida d'albardes i fer-ne ofrena an aquests senyors que no serveixen per a res, malgrat llur serietat...

Uns lladregots entraren en una taverna i varen endur-se'n dues centes pesetes....
Varen deixar les botes.
Encara hi ha gent honrada.

Hi ha hagut un campionat.

Un beneit va ballar 24 hores de carrera.

Un tal Díez ha tingut la mala *sombra* de fer el tonto durant un dia.

Millor i molt mèrit hauria sigut que hagués guanyat el campionat de menjar més bons plats, durant un dia de carrera.

Ho trobaríem més nutritiu, més higiènic... i més *platònic*.

Legim:

Venc abrics usats a 15 pessetes. Carrer de l'Alegria.

Ara comprenc on va anar a parar el meu abric que en va desaparèixer.

Cap a l'Alegria. I pensar que jo vaig anar de des del Paral·lel a Vallcarca llençant unes llàgrimes més grosses que els botons del meu *barnús*!

Les patates han pujat molt de preu En canvi al districte V. no n'hem vist ni d'altres ni baixes...

El senyor Rahola amb un gest de gran dignitat presentà la dimissió del seu càrrec de President de l'«Ateneu Barcelonès». Feu bé, amb tot i no ésser partidaris del seu pensar polític. Però que no sap el senyor Rahola la gent que formen els Consells de les Penyes Soses de l'edifici del carrer de la Canuda? Poetes encatronats, senyors estúpids que paguen la quota per a dir que són de l'Ateneu i uns quants estevets descarats.

La gent sensata no hi perd pas el temps.
El senyor Rahola ens ha demostrat, amb el seu acte, ésser un home lliberal i digne.

Respostes pagades

B. F.: Es antiquat de forma i d'estil, i nosaltres no hi estem per les antiguetats!—J. L. C. (Mataró): No, senyor, no ens ha fet gràcia.—J. S.: Els seus versos aniran, perquè estan molt bé.—P. P.: No en parlem més Fet.—Mhos: Els versos són correctes... però és massa llarg.—P. del C.: No, senyor, no pot anar.—J. A. i B.: Anirà.—Ll. B. i V.: Anirà una de les poesies. De totes maneres vostè pot fer-ho millor.—T. N.: Els versos no es poden publicar perquè són dolents. Els originals s'envien escrits amb tinta. La firma no li entenem.—E. H.: Va a *La Campana*. Segueixi enviant.—F. G.: Sentim molt que s'hagi molestat al no ocupar-nos de l'estrena de la seva obra. Va ésser un oblit del redactor encarregat de parlar-ne. Té tota la raó en lo que ens indica del funest teatre «Romea». Perdoni'ns vostè i els simpàtics actors, que amb tanta fe laboren pel teatre català. El treball va a *La Campana*.—A. G. (Mataró): No ens interessa. Gràcies de totes maneres.—P. del C.: Si, senyor, hem rebut algunes coses, que guardem per a publicar. Potser n'hem llençat alguna, però no per dolenta, sinó perquè vostè ens envia notes d'actualitat per correu..., i quan arriben ja no són d'actualitat. Entesos? I perdoni.—J. M.: No, senyor, no farem res. De totes maneres, gràcies per la bona voluntat.—J. B.: Tampoc farem res. Massa llarg, i massa dolent. Ah! I no ens escrigui mai més amb aquell paper del sagrat cor!—F. G.: Anirà, sí senyor! I moltes gràcies.

Antoni López, editor — *Ranola del Mitg.* núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

EL ARTE DE FUMAR EN PIPA

por *LUIS CAPDEVILA*

PRECIO:

1'50 pesetas

BARÓN DE HOLBACH

DEL PLACER

DE LA FELICIDAD Y DE LA MUERTE

Un tomo.

Pesetas 2

UTILIDAD PRACTICA

Fabricación de licores y bebidas económicas	Pesetas 6
Tratado práctico de la fabricación de licores y de vinos	» 6
Tratado práctico de la fabricación de aguardientes	» 6
El libro de las familias (<i>Sustancias alimenticias</i>)	» 6
Manual práctico del arte de Tintorero sacamanchas	» 6
Elementos de Higiene privada	» 6
Fabricación de Tintas y Betunes.	» 6
Medicina veterinaria	» 6

TOMÀS GARCÉS

L'ombra del lladoner

4 pessetes

ROSEND LLATAS

Poemes lírics

3 pessetes

DICCIONARI

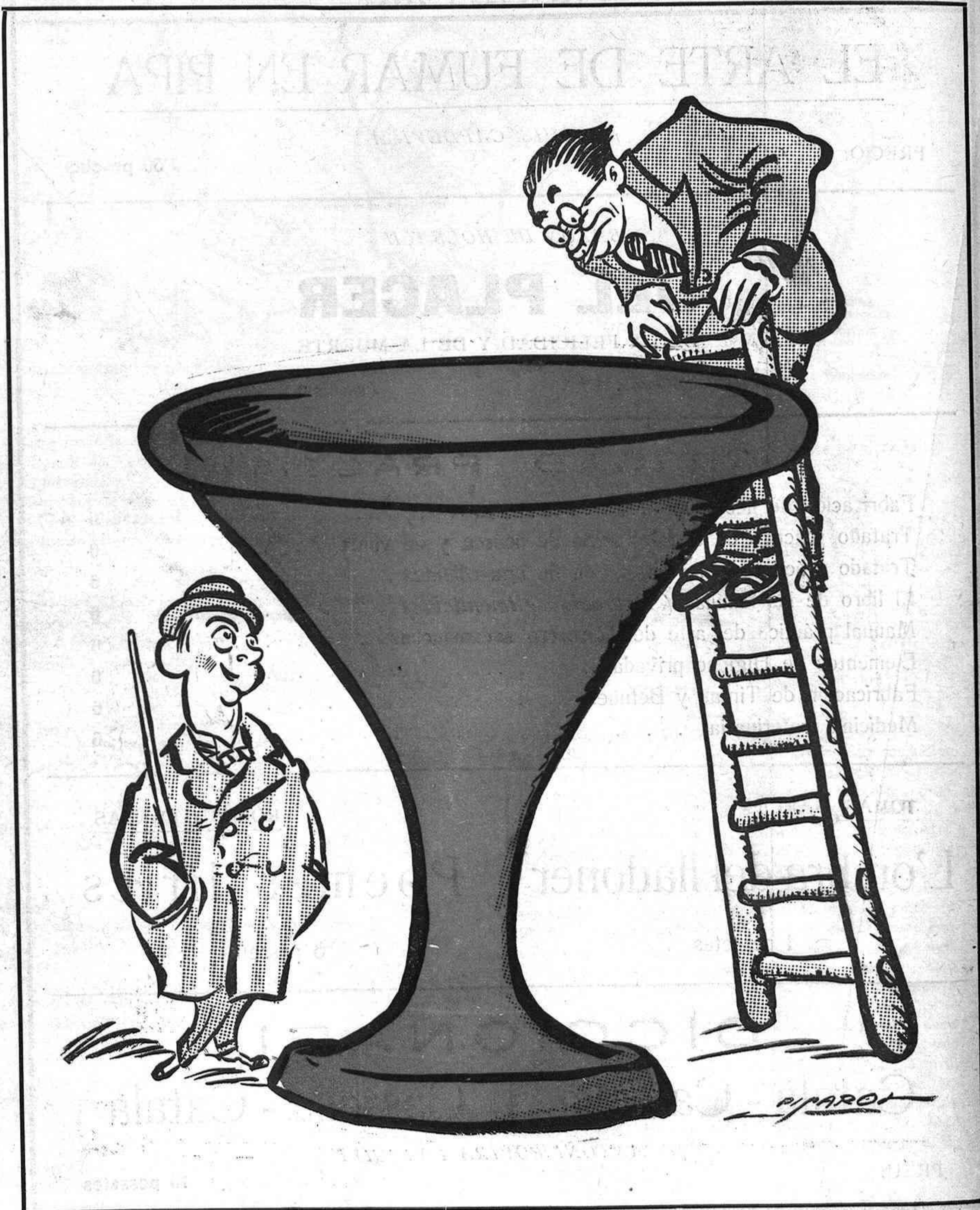
Català - Castellà i Castellà - Català

per *ANTONI ROVIRA I VIRGILI*

PREU:

15 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franquig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

PER SANT JOSEP, MATONS

—I el mató, on és?